

Oponentský posudok habilitačnej práce Mgr. art. Patrika Pašša, ArtD., v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Filmové umenie a multimédiá v študijnom programe Animovaná tvorba.

Názov habilitačnej práce: **Súbor animovaných a dokumentárnych filmov**

Oponent: **Juraj Krasnohorský, filmový producent**

Úvod

Bol som poverený pani prof. Darinou Smržovou, dekanou FTF VŠMU, aby som vypracoval oponentský posudok na súbor prác a dokumentov, ktoré potvrdzujú doterajšiu pedagogickú, profesionálnu a umeleckú tvorivú činnosť Mgr. art. Patrika Pašša, ArtD., ako kandidáta v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Filmové umenie a multimédiá.

Po preštudovaní podkladov môžem potvrdiť, že po formálnej stránke žiadosť spĺňa kritériá habilitačného konania FTF VŠMU, ako sú definované Vedeckou a umeleckou radou VŠMU v Bratislave, zo dňa 5. 5. 2014. Podmienky sú splnené čo do obsahu, kvantity vykonanej pedagogickej práce, počtu diel, na ktorých sa kandidát autorsky spolupodieľal a ich bodového hodnotenia, aj do počtu publikácií a relevancie referencií v domácej a zahraničnej tlači. Formálne podmienky teda považujem za splnené v súlade s požiadavkami a v ďalšej časti sa preto budem venovať zväčša obsahovej stránke habilitačnej práce.

Filmy a audiovizuálne diela

Filmy a audiovizuálne diela, ktoré sú súčasťou habilitačnej práce s názvom "Súbor animovaných a dokumentárnych filmov" som dobre poznal ako divák už v čase ich uvedenia.

Tento súbor sa skladá z troch dokumentárnych filmov, dvoch animovaných filmov, animovaného seriálu a animovaného videoklipu. Na týchto dielach sa Mgr. art. Patrika Pašš, ArtD. podieľal v úlohe scenáristu, autora výtvarných návrhov, režiséra, animátora, či animátora post-produkčných efektov.

Ide o diela prvotriednych tvorcov a umelcov, často s výraznou a spoločensky významnou témou (dokumentárne filmy o osobnostiach umenia) alebo silnou autorskou výpoveďou (medzinárodne ocenené krátke filmy), ktoré sa už v čase svojej premiéry tešili veľkej pozornosti umeleckej komunity a často sa im dostalo aj zaslúženého diváckeho ohlasu.

Napriek rôznorodosti žánrov a formátov uvedených diel, je v momente, keď sú položené vedľa seba v rámci jedného súboru, celkom čitateľná jednotná autorská línia Patrika Pašša, akýsi rukopis, v tých aspektoch spomenutých diel, na ktorých sa Patrik Pašš ako tvorca podieľal.

Originálna umelecká výpoveď vo vizuálnom štýle, ktorý by sa dal nazvať typickým pre tvorbu Patrika Pašša, je prirodzene najčitateľnejšia vo filmoch, ktoré Patrik nielen písal, ale aj režíroval a navrhoval k nim vizuál. Ide o krátky animovaný film "Tam, kde vládne slnko" (r. Patrik Pašš), ktorý je súčasťou dokumentárneho filmu "Hrana" (r. P. Lančarič) a videoklip "Všetko" (r. Patrik Pašš). Ale aj krátky film "tWINS" (r. Peter Budinský), ku ktorému Patrik Pašš písal scenár, nesie silné vizuálne znaky blízke obľúbenému čierno-bielemu vizuálu, s ktorým Patrik Pašš pracoval aj vo svojich grafických románoch "Tri. Nie štyri. Nie päť." (Premedia, 2012) a "Biele noci, čierne dni" (Premedia, 2019).

V grafickom spracovaní obalov DVD a DVD MENU filmov "Martin Slivka - Muž, ktorý sadil stromy" aj "Milan Čorba - O živote vo svete nejistej istoty" (oba filmy r. M. Šulík), je cítiť jednotnú líniu vizuálneho štýlu, v ktorom Patrik kombinuje koláž, kresbu inšpirovanú insitným umením, vrátane ručne písaného písma. Tento vizuálny štýl, vrátane humorne ladených grafických titulok vo filme o Milanovi Čorbovi, výborne slúži celkovému umeleckému vyznaniu týchto filmov a zrkadlí v sebe esenciu osobností, akými Milan Čorba a Martin Slivka boli.

Najväčšiu medzinárodnú pozornosť a úspech, čo do festivalových ocenení a zahraničnej tlače, mal celkom iste krátky trikový film "Posledný autobus" (r. Martin Snopek, Ivana Laučíková), ktorý preukázateľne patrí medzi najoceňovanejšie animované diela novodobej histórie Slovenska. Iste, film zaujal výnimočnou výtvarnou stránkou vďaka technike pixilácie hercov v realistických zvieracích maskách. Avšak divákov a poroty najprestížnejších festivalov animovaného filmu (Grand Prix Stuttgart, Grand Prix Animateka, atď...) si film získal najmä vďaka svojmu príbehu, do ktorého symbolickej roviny si divák môže projektovať celú škálu komplexných ľudských charakterových črt, či dokonca historických udalostí, bez toho aby vyznieval doslovne, či moralizujúco.

Čo však pre mňa osobne spája práce Patrika Pašša, je jednoznačne snaha o kvalitu a snaha o vyjadrenie esencie témy. Patrik Pašš nevyhľadáva cesty ako sa zapáčiť publiku overeným výtvarným spracovaním, alebo sa inak prispôbiť väčšinovému vkusu publika. Naopak, zachováva si svoj vlastný rukopis. Tak isto veľmi umne pracuje s metaforou a alegóriou, najmä teda v krátkych filmoch "Tam, kde vládne slnko", "tWINS" a "Posledný autobus".

Z tohto výberu filmov sa prirodzene vymykajú diely detského seriálu "Tresky plesky!" (r. V. Kocourková), ku ktorým Patrik Pašš písal scenár a robil dramaturgiu. Odlišujú sa od zvyšku samozrejme cieľovou skupinou, pre ktoré boli robené. Navyše formát večerníčka a náučný charakter neumožňujú takú poetickú voľnosť ako ostatné spomenuté práce. Miera autorskej slobody je tu do veľkej miery obmedzená formátom, spoluprácou s RTVS, aj žánrom. Cieľom teda nie je tento seriál v ničom so zvyškom diel v súbore porovnávať. Napriek tomu si dovoľím subjektívne hodnotiť, že pri seriály "Tresky plesky!" mám dojem, že stretnutie formy s obsahom sa celkom nepodarilo, určite nie v tej miere, v akej sa to skvele podarilo pri ostatných citovaných dielach. Seriál však zaznamenal na Slovensku divácky ohlas a pokračuje sa v jeho výrobe. Je to potvrdením, že pre diváka, ktorému je seriál určený, funguje.

Osobná pracovná skúsenosť s uchádzačom

Z pozície producenta audiovizuálnych diel som mal možnosť osobne spoznať a zažiť Mgr. art. Patrika Pašša, ArtD. z viacerých uhlov jeho profesionálnej činnosti: ako pedagóga, ako člena odbornej komisie AVF, aj ako scenáristu.

Bol som prítomný pri obhajobách bakalárskych, či magisterských prác študentov animovanej tvorby, kde som Patrika Pašša zažil v roli pedagóga. Taktiež pri príležitosti niekoľkých aktivít (tvorivé dielne/prednášky/Masterclass), organizovaných Asociáciou producentov animovaných filmov APAF, ktorej som členom, v spolupráci s VŠMU. Pri týchto príležitostiach som mal možnosť vidieť Patrika Pašša v interakcii so študentami. Jeho prístup sa mi javil vždy férový, aj keď sa študent v danej chvíli nenachádzal v zrovna príjemnej pozícii, keďže jeho dielo bolo predmetom kritiky. Vždy som však mal pocit, že kritiku, ktorú Patrik Pašš na práce študentov smeroval, bola založená na dôslednej analýze diskutovaného diela, bola vecná a argumentovaná. Taktiež som vnímal zapálenie Patrika Pašša pre študentov a možno aj frustráciu z toho, keď niekedy videl, že nenapĺňujú svoj potenciál, čím vlastne mrhajú svojim časom aj talentom. Bolo pre mňa zaujímavé prečítať si písomné hodnotenie ohľadom filmu "Mila Fog" Marty Prokopovej. Hodnotenie bolo kritické a Patrik Pašš v ňom vyjadril najmä svoju frustráciu z nenaplneného potenciálu študentky. Len nedávno som ako producent spojil Martu Prokopovú, ako režisérku krátkeho animovaného filmu, s Patrikom Paššom, v roli scenáristu. Obaja

tento môj návrh akceptovali, dokonca veľmi radi, pretože majú o sebe navzájom veľmi vysokú mienku. Avšak s veľkým rešpektom, nesúc v sebe spomienku na svoje posledné stretnutie pri obhajobách Martinho magisterského filmu. Napriek ostrej kritike, ktorú zo strany Patrika Pašša ako pedagóga vtedy Marta pocítila, mala veľkú chuť s ním teraz, už ako profesionálka, spolupracovať. Z môjho pohľadu teda hodnotím, že ide o dobrý príklad toho, ako pedagogický prístup Patrika Pašša v časoch obhajoby magisterského filmu mal na režiséru dlhodobu pozitívny motivačný efekt. Dokázala sa kritikou posilniť, na seba zapracovať a dnes ako skúsenejšia umelkyňa prizvať Patrika Pašša na autorskú spoluprácu, pretože si ho váži ľudsky a cení si jeho talent scenáristu. Považujem to za úspešný príbeh, v ktorom pedagóg pomohol študentke profesionálne sa osamostatniť a nabráť sebavedomie po škole, čo nie je vždy samozrejmé, aj keď je to primárna úloha vysokoškolského pedagóga. Po prečítaní niekoľkých posudkov Patrika Pašša na práce študentov bakalárskeho a magisterského štúdia FTF VŠMU priložených v dokladovom spise habilitačného konania, som sa utvrdil v tom, že Patrik Pašš ako pedagóg rovnako zodpovedne pristupoval k hodnoteniu všetkých študentov.

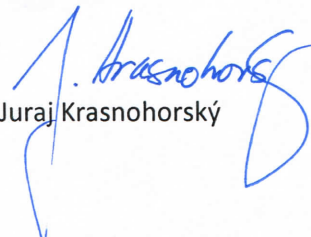
Patrika Pašša som taktiež niekoľko krát zažil ako člena odbornej komisie AVF, kde som sa v pozícii žiadateľa-producenta uchádzal o spolufinancovanie projektov animovaných filmov. Jeho hodnotenia boli dôsledne vypracované a otázky položené pri osobnej prezentácii cielené vecne a odborne. Naša neskoršia profesionálna spolupráca, ktorá aj v súčasnosti prebieha, sa začala tak, že ma Patrik oslovil ako producenta pre jeho projekt krátkeho trikového filmu "Pád" s odôvodnením, že niekoľko rokov hodnotil projekty našej produkčnej spoločnosti, považoval ich za kvalitne vypracované a na základe tejto skúsenosti by rád naviazal spoluprácu. Preto, aj nad rámec priložených filmov v tejto habilitačnej práci, viem už dnes potvrdiť, že Patrik Pašš pracuje na ďalších filmových dielach, ktoré majú v budúcnosti potenciál širokého diváckeho úspechu u nás aj v zahraničí. Konkrétne spolupracujeme na scenári k dlhometrážnemu hranému filmu "Pád", ktorý Patrik Pašš píše spolu s Laurou Sivákovou-Paššovou na základe vlastného scenára pôvodne ku krátkemu filmu. Patrik Pašš je tiež jedným zo scenáristov bábkového dlhometrážneho animovaného filmu pre deti na motívy knihy Arnošta Goldflama "O nepotrebných veciach a ľuďoch" (časť "Ohryzené ohryzky", réžia Martin Smatana), ktorý vyrábame v štvorstrannej medzinárodnej koprodukcii s Českou republikou, Slovinskom a Francúzskom. Nakoniec, spolupracujeme na vyššie spomenutom krátkom animovanom filme Marty Prokopovej.

Záver

Prácu Mgr. art. Patrika Pašša, ArtD. na predložených filmoch k habilitačnej práci hodnotím ako výnimočne kvalitný prínos do slovenskej kinematografie. Taktiež prácu Patrika Pašša ako pedagóga, či odborníka v audiovizíi, hodnotím ako mimoriadne kvalitnú a zodpovednú. Osobitne by som chcel podčiarknuť tvorivú rôznorodosť formátov a žánrov, ako aj profesií - animátor, ilustrátor, scenárista, režisér... - v ktorých Patrik Pašš dlhodobu a konzistentne uplatňuje svoj tvorivý umelecký talent. Na záver hodnotenia preto chcem vysloviť presvedčenie, že Patrik Pašš je pre FTF VŠMU mimoriadne hodnotným prínosom ako pedagóg, nakoľko dokáže pre študentov byť nielen mentorom/pedagógom, ale aj priamo inšpiráciou ako tvorca/umelec.

Na základe splnených kritérií a kvality predložených filmov **odporúčam** Vedeckej a umeleckej rade FTF VŠMU po vypočítaní habilitačnej prednášky a obhajobe práce **udelieť Mgr. art. Patrikovi Paššovi, ArtD. titul docenta.**

Posudok vypracovaný v Bratislave, dňa 14. apríla 2021

Juraj Krasnohorský